

Uz temu

Šišak, Marinko

Source / Izvornik: **Kroatologija : časopis za hrvatsku kulturu, 2016, 6, 7 - 8**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:995686>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-24**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

UZ TEMU

Ovaj dvobroj *Kroatologije* posvećen je temi hrvatske književnosti kršćanskoga nadahnuća. Radovi koji se u tematu objavljuju bili su izloženi na znanstvenom skupu koji je pod nazivom „Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća – prošlost i suvremenost“ održan u Križevcima, 25. listopada 2014. Skup su organizirali Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Glas Koncila iz Zagreba i Udruga za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“ iz Križevaca. Organizacijski odbor skupa sačinjavali su izv. prof. dr. sc. Mario Grčević, doc. dr. sc. Marinko Šišak, doc. dr. sc. Vladimir Lončarević, vlč. Ivan Miklenić, izv. prof. dr. sc. Danijel Labaš, dr. sc. Tanja Baran i Branimir Stanić. Bio je ovo prvi skup koji isti organizatori namjeravaju i ubuduće bijenalno organizirati pod istim nadsvođujućim naslovom. Na skupu je izloženo ukupno 26 referata, od kojih je za objavu u ovoj tematskoj cjelini priređeno sedamnaest.

Cjelokupna povijest hrvatske književnosti nedvojbeno pripada kršćanskom civilizacijskom i kulturnom krugu. Susljedno tomu, neupitan je njen duhovni okvir, široko shvaćeno kršćanstvo u svim svojim razgranatim i složenim sastavnicama. Od hrvatske srednjovjekovne književnosti koju nalazimo u psaltirima i lekcionarima, crkvenih prikazanja, preko Marulića, katoličke obnove, baroka do književnosti preporoda, romantizma, realizma, moderne, neprijeporna je supripadnost ove književnosti zapadnoeuropskom kulturnom krugu, snažno obilježenim kršćanstvom. Otkuda onda potreba da se apostrofira i problematizira upravo taj kulturološki neprijeporan suprat hrvatske književnosti? Legitimitet je pitanju dalo dvadeseto stoljeće, doba liberalizma, naturalizma i totalitarizama raznih vrsta, doba niza novih književnih pokreta i tendencija koji su nastali i osokoljeni društvenim okolnostima, nastojali snažno se oprijeti i negirati tradicije utemeljene upravo na kršćanskim zasadama. Hrvatsku književnost u tome su dodatno odredile nevoljne prilike dviju Jugoslavija u kojima je matica hrvatske književnosti živjela i u kojoj je nastajala. Osobito je pogubno bilo razdoblje socijalizma u kojem se tradicija hrvatske književnosti nastojala nasilno preurediti, a njena cjelina prikazati bez važnih

dionica i cjelina koje su je nedvosmisleno odredile, doduše kao malenu, ali supripadnu tradiciji onog što u širokom smislu držimo zapadnoeuropskim književnostima.

Ovaj prvi skup, koji nije imao uže definiranu podtemu, otvorio je širok raspon predmeta, stilskih razdoblja i literarnih vrsta kojim su se bavili referenti. Većim dijelom izlaganja su bila okrenuta prošlosti, kako onoj najstarijoj, tako i nedavnoj. Uz nezaobilaznu temu svetog Jeronima i njegov utjecaj na cjelokupnu povijest hrvatske pismenosti, a na taj način i književnosti, preko Kanižlića, anonimnih kajkavskih dramskih adaptacija konca 18. stoljeća, duhovnog pjesništva Velimira Deželića starijeg, Miroslava Krleže pa do Tončija Petrasova Marovića i Vjekoslava Bajsića. Tako su obrađena pitanja stvaranja hrvatskih pisaca u dijaspori (Kupareo, Vida, hrvatski pisci u Bačkoj), obrađeni su pisci koje *per definitionem* svrstavamo u uvjetno nazvanu kršćansku književnost (Sida Košutić, Nikola Batistić, Bernardina Horvat). Nije ostala zaobiđena ni prisutnost kršćanskog nadahnuća u usmenoj književnosti, ovog puta na primjeru križevačkog kraja. Dva priloga posvećena su knjižnoj produkciji: jedan donosi pregled doprinosa Hrvatskoga književnog društva sv. Jeronima izdavanju i skrbi za književnost kršćanskog nadahnuća, dok drugi vrijedan prilog donosi opis sudbine tih knjiga u vrijeme socijalizma u Gradskoj knjižnici u Zagrebu. Rad donosi prilog s popisom knjiga koje su skinute s polica i knjižničarskom cenzorskom odlukom smještene u „knjižnični zatvor“, odstranjene na taj način iz svakodnevnog života u čitateljskim rukama. Radovima se priključuje i prilog posvećen temi kršćanstva u suodnosu s cjelinom povijesti hrvatske pismenosti.

Nesumnjivo je da su ovim prvim skupom otvorene mnoge teme koje zavrjeđuju temeljitiju pažnju i koje će biti poticajne za daljnja istraživanja u naznačenim pravcima. Otuda ovaj tematski blok u *Kroatologiji* možemo smatrati prolegomenom u predmet kojim se valja baviti na duži rok, s interdisciplinarnim i multidisciplinarnim znanstvenim instrumentarijem i snagama, kako bi se u konačnici mogla dati nova, objektivnija slika te cjeline, istražiti mnoge nepoznanice i korigirati pogrešne intepretacije onog dijela u matici hrvatske književnosti kojeg vezujemo uz kršćansko nadahnuće.

Marinko Šišak